19E VAN GELDERLEZING

DE LEZING BEGINT OM 11.00 UUR

DeNederlandscheBank
EUROSYSTEEM

INLOOP / AMUSE

Naarmate de samenleving nieuwe technieken introduceert verandert, ook (munt-)geld van vorm.

Wat betekent dat voor de verzamelaars en historici ?

MODERNE BETAALMIDDELEN:
HOE VERZAMELEN WE DIE ?

Bron: Nationaal archief

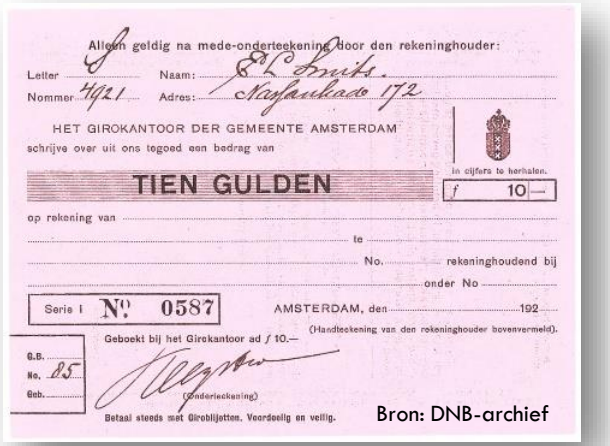
Allem geldig na mede-onderteekening door den rekeninghouder:
Letter ... Naam: E.L. Smits
Nommer 4921 Adres: Nassaulaan 172
HET GIROKANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM
schrijve over uit ons tegoed een bedrag van
TIEN GULDEN
in cijfers te herhalen. f 10.—
op rekening van
te
No. rekeninghoudend bij
onder No
Serie I Nº 0587
AMSTERDAM, den 192
(Handteekening van den rekeninghouder bovenvermeld).
Geboekt bij het Girokantoor ad f 10.—
G.B. No. 85 Gnb.
(Onderteekening)
Betaal steeds met Giroblijotten. Voordeelig en veilig.
Bron: DNB-archief

Bron: J.Gigengack

Van Gelderlezing (19) - 14 november 2020

Ir. Simon Lelieveldt - Financieel Erfgoed

Koninklijk Nederlands Genootschap voor Munt- en Penningkunde

DeNederlandscheBank

NNC-collectiedatabase

VAN GELDER ONDERZOEKSBEURS EN LEZING 2020

Date of news: 10 March 2020

Creditcards, cheques enz.: de praktijk van het verzamelen van moderne monetaire objecten

Naast munten en penningen verzamelen numismaten ook al een hele tijd papiergeld. Sommige verzamelingen bevatten ook nog andere voorwerpen die bij betalingen een rol spelen, zoals bankpassen, giro-overschrijfkaarten, creditcards, cheques, en wat dies meer zij. Ontegenzeggelijk vormen dergelijke objecten een niet meer weg te denken onderdeel van het erfgoed van onze moderne samenleving, maar dit heeft nog niet geleid tot een algemeen aanvaarde aanpak voor verzamelen, beschrijven en conserveren.

CHARTAAL GELD ALS DEEL VAN LIQUIDE GELDHOEVEELHEID

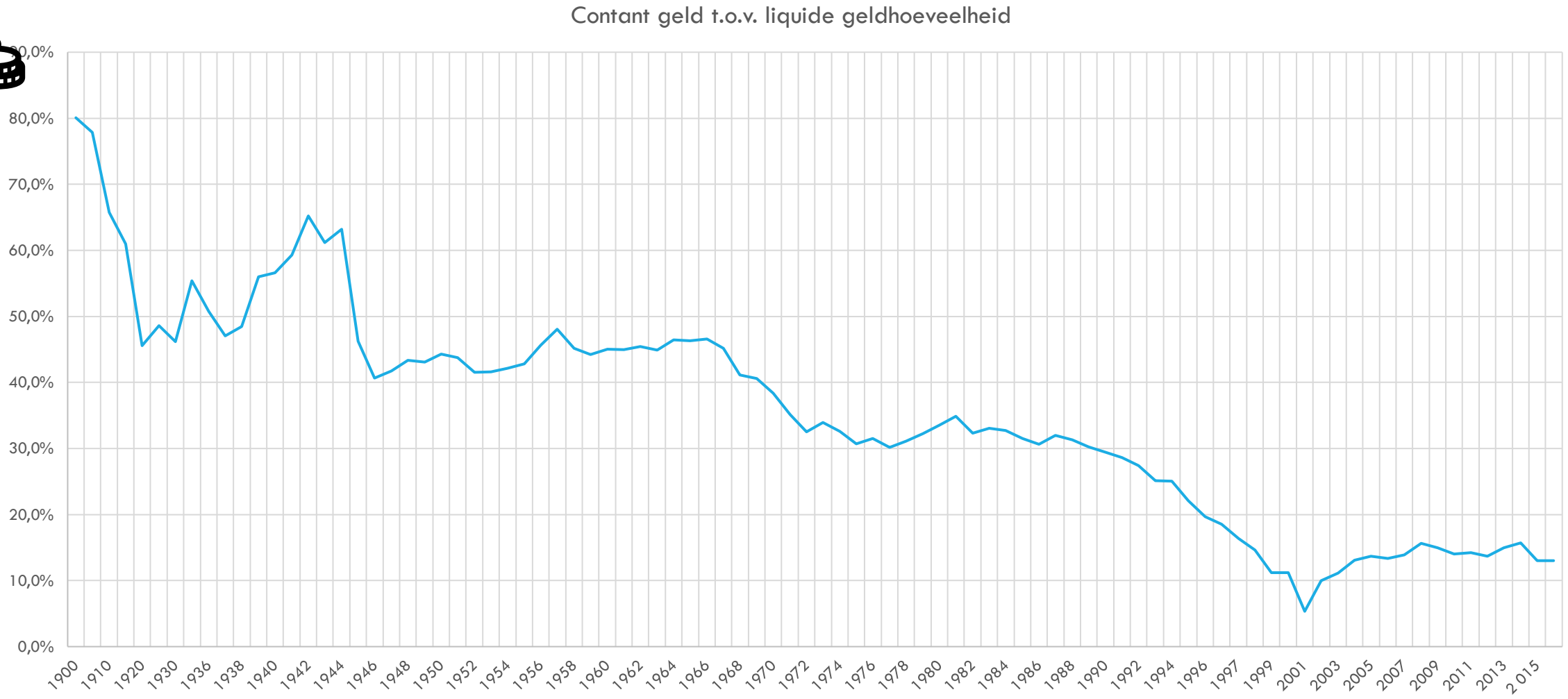

CHARTAAL GELD ALS DEEL VAN LIQUIDE GELDHOEVEELHEID

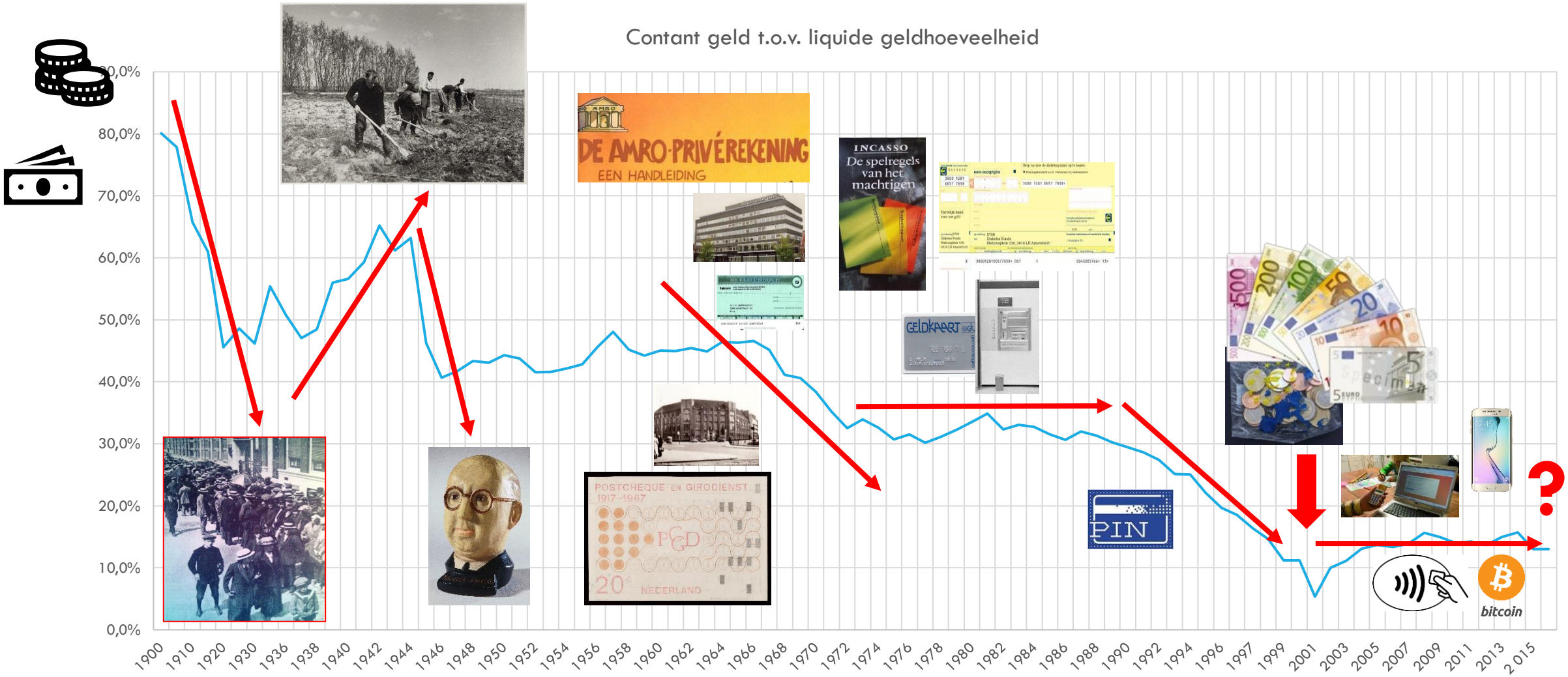

DNBulletin: Verschuiving van contant betalen naar pinnen zet door

20 april 2020

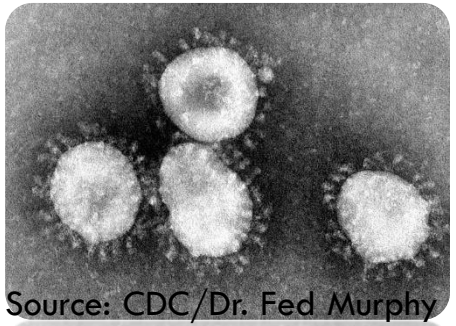

Source: CDC/Dr. Fed Murphy

Figuur 1a: Aantal betalingen in miljarden

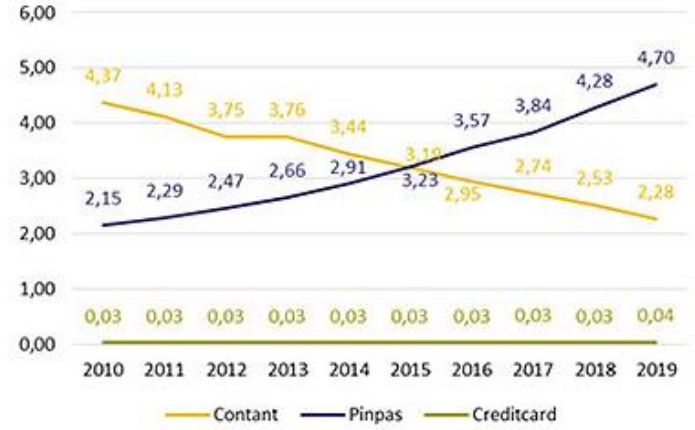

Figuur 1b: Waarde betalingen in EUR miljarden

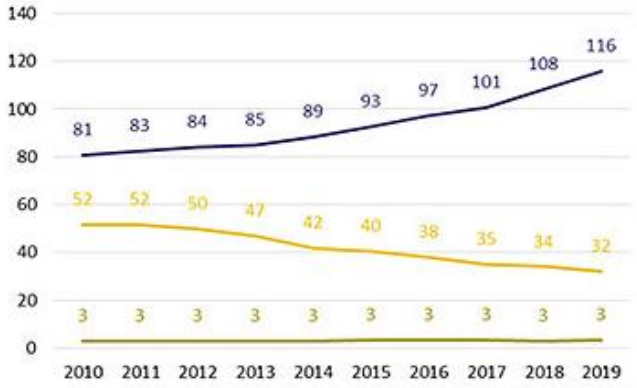

WAT BETEKENT DIT VOOR DE VERZAMELAAR ?

Jacques Schulman – 1953
Bron: Nationaal archief - 2.24.05.02

Reflecties:

- Hoe verandert het verzamelobject ? (voorbeeld en definities)

- Hoe verandert het verzamelen zelf ? (mensenwerk)

INDELING LEZING

- Even voorstellen
- Tien gulden
- Perspectieven en residu
- Moderne betaalmiddelen
- Toonder en toegang
- Organisatorische context
- Verzamelsituatie nu
- Plan voor de toekomst

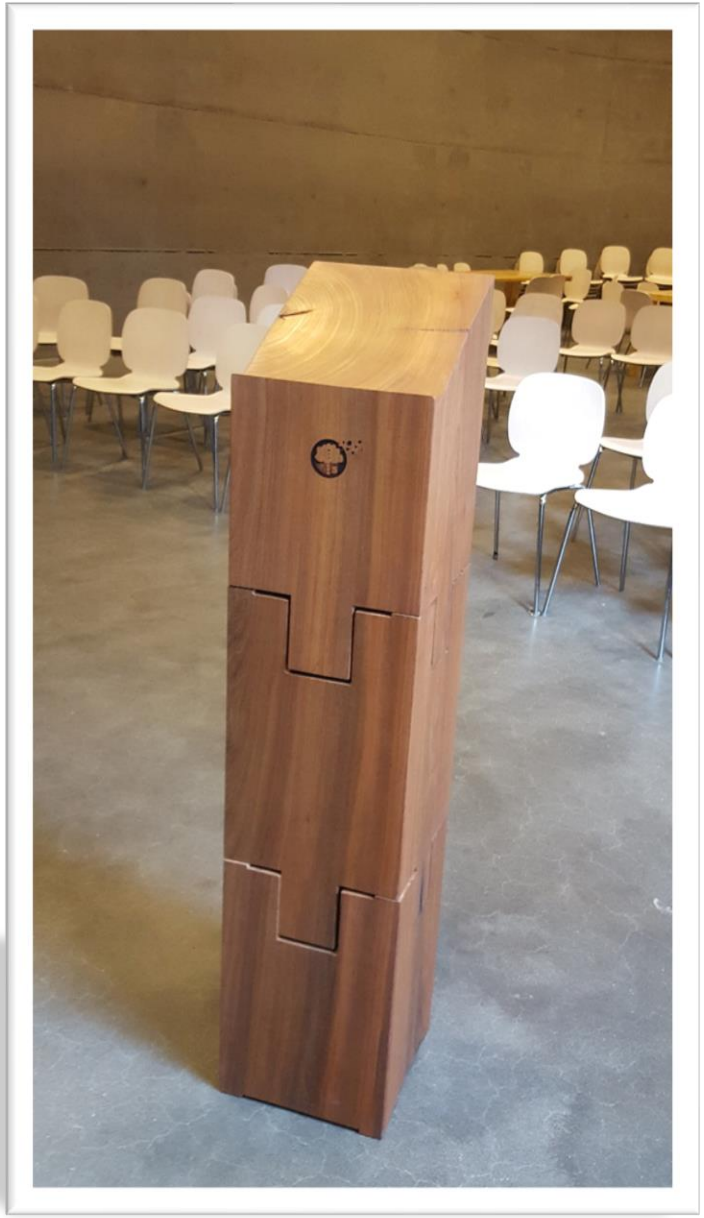

IR. SIMON LELIEVELDT

- Bedrijfskunde – 1989
- Postbank (PCGD/GGA/RPS)
- De Nederlandsche Bank
- Zelfstandig adviseur
- Nederlandse Vereniging van Banken
- Zelfstandig adviseur
- Oprichter Financieel Erfgoed

FINANCIEEL ERFGOED

Met op de achtergrond een vrij schilderij van Frans Hals, gingen Silvia Mensdorff-Pouilly en Simon Lelieveldt in gesprek over vier bijzondere vrouwen uit de financiële geschiedenis, te weten:

- Agneta Deutz
- Johanna Enschede-Swaving
- Johanna Borski-van der Velden
- Mej L.G. van den Berge.

Daarnaast kwamen ook de huidige ontwikkelingen in het betalingsverkeer aan de orde: de belangrijke rol van

Silvia Mensdorff-Pouilly en Simon Lelieveldt in een tête-à-tête over de rol van vrouwen in de financiële geschiedenis en het heden.

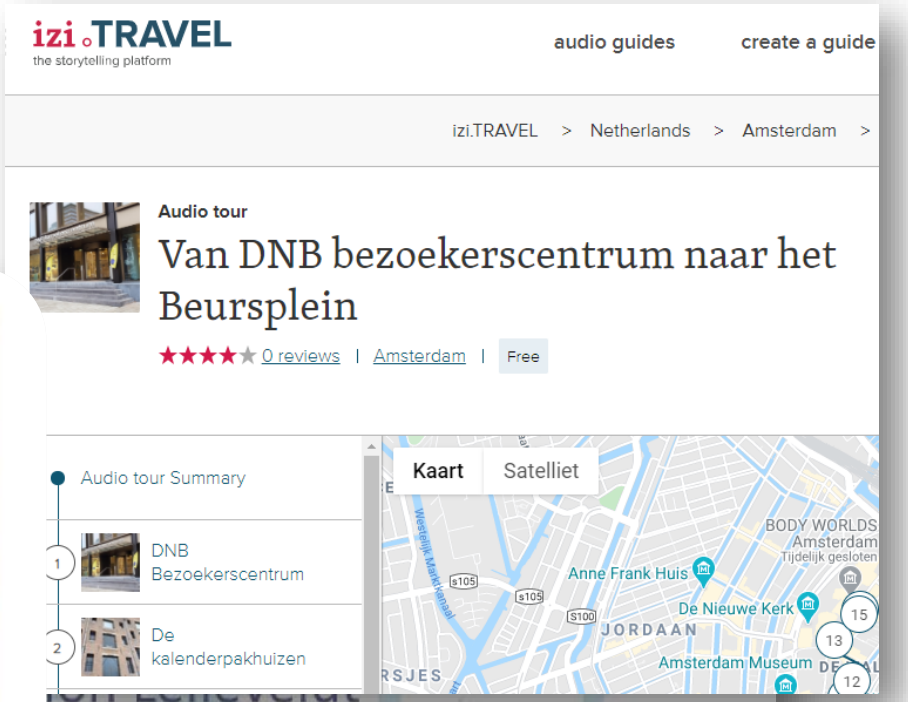

workshops

FINANCIEEL ERFGOED

Waarom Financieel Erfgoed?

Prof. dr. Joost Jonker, NEHA
hoogleraar Bedrijfsgeschiedenis
aan de Universiteit van Amsterdam

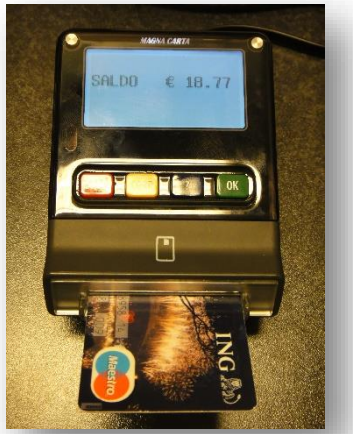

FINANCIEEL ERFGOED

IEP.AMSTERDAM

Munt van de maand

In deze rubr… Bank (DNB) maandelijks…iljet met een bijzonder v…che Collectie (NNC).

NOW
IS THE PAST IS THE PRESENT IS THE FUTURE
2018

NNC - NM-08910

NNC -> DNB-04301

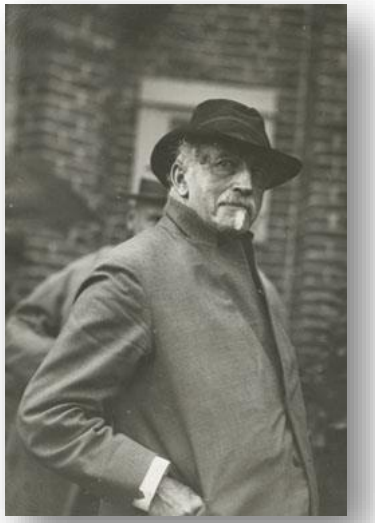

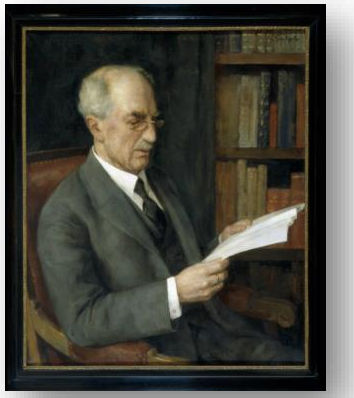

Promesse
aan toonder

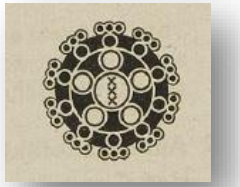

FASCINATIE: HERKENBARE IRRATIONALITEIT

CONSTITUTIONEEL VLAK – COLLECTIEVE KEUZE – INDIVIDUELE KEUZE

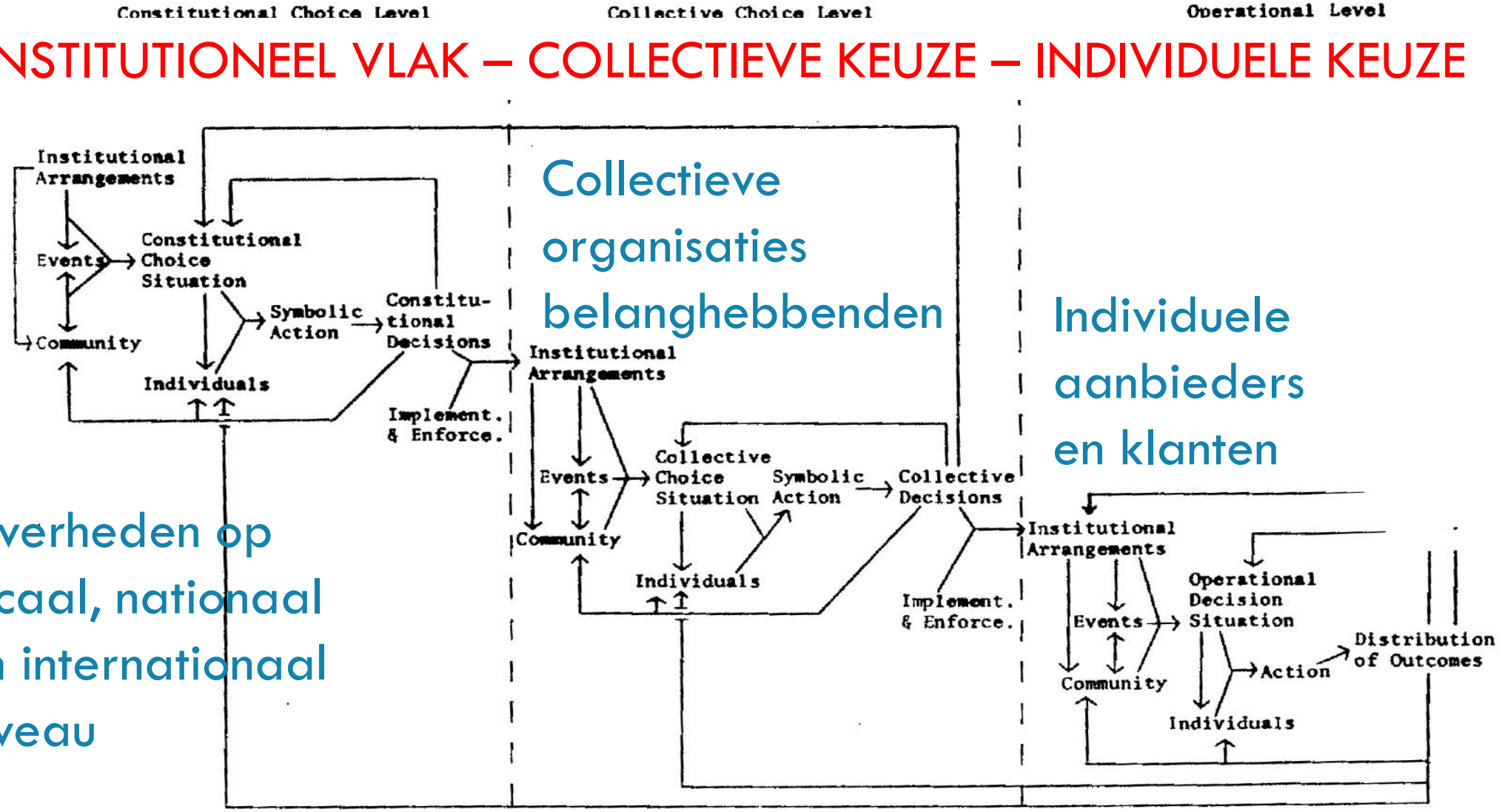

Collectieve organisaties belanghebbenden

Individuele aanbieders en klanten

Overheden op locaal, nationaal en internationaal niveau

BETAALMIDDELEN: PERSPECTIEVEN

- Macht en dwang
- Plaats in politieke/monetaire situatie
- Techniek/functie en economie
- Innovatiedynamiek markten
- Psychologie en prestige
- Sociale en rituele functie
- Artistieke expressie
- Afhankelijkheid instituties/recht
- Publieke versus private sector

BETAALMIDDELEN: PERSPECTIEVEN

- Macht en dwang
- Plaats in politieke/monetaire situatie
- Techniek/functie en economie
- Innovatiedynamiek markten
- Psychologie en prestige
- Sociale en rituele functie
- Artistieke expressie
- Afhankelijkheid instituties/recht
- Publieke versus private sector

BETAALMIDDELEN: RESIDU

Betaalmiddel als residu van:

- Een gemeenschap (gezin, straat, dorp, stad, provincie, land, continent, sociale groep, wereld)
- Met een bepaalde ontwikkelingstrap (instituties, economie, technologie en cultuur),
- Waar personen met elkaar in verbinding staan, transacties en handelingen doen en daarom willen betalen,
- Met behulp van juridische spelregels (wet, contract) en organisatorische betaalmodellen

NOW
IS THE
PAST
IS THE
PRESENT
IS THE
FUTURE
2018

VOORBEELDEN

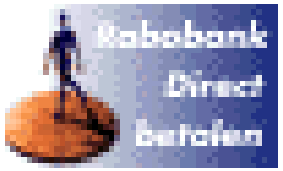

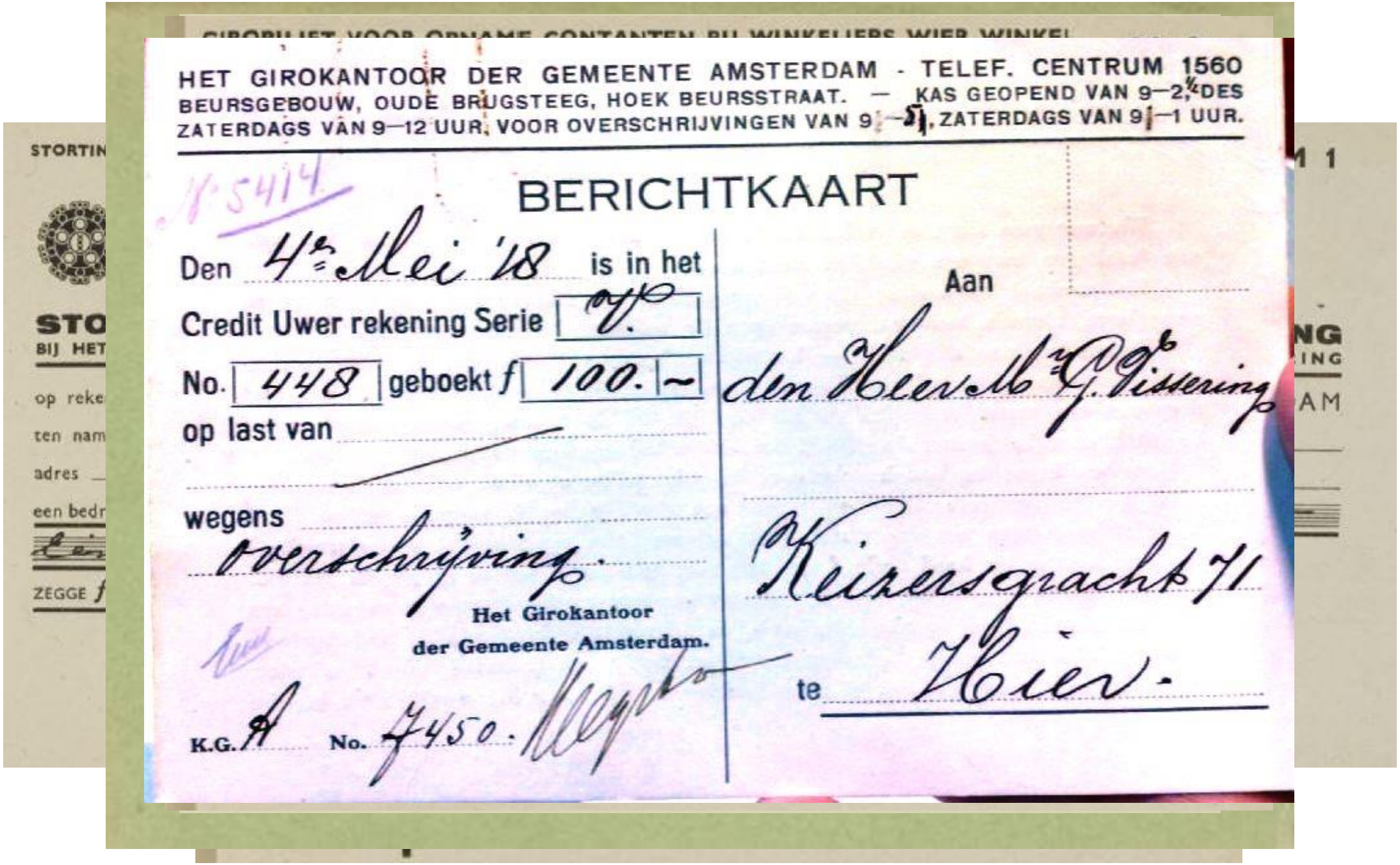

HET GIROKANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM - TELEF. CENTRUM 1560
BEURSGEBOUW, OUDE BRUGSTEEG, HOEK BEURSSTRAAT. — KAS GEOPEND VAN 9—2¼ DES
ZATERDAGS VAN 9—12 UUR, VOOR OVERSCHRIJVINGEN VAN 9—5, ZATERDAGS VAN 9—1 UUR.

BERICHTKAART

A 5414

Den 4e Mei '18 is in het

Credit Uwer rekening Serie [opp.]

No. [448] geboekt f [100.—]

op last van

wegens overschrijving.

Het Girokantoor
der Gemeente Amsterdam.

K.G. A No. 7450.

Aan

den Heer M. J. Pissering

Keizersgracht 71

te Hier.

FUNCTIONEEL: ‘OBJECT’ EN ‘BOEKHOUDING’

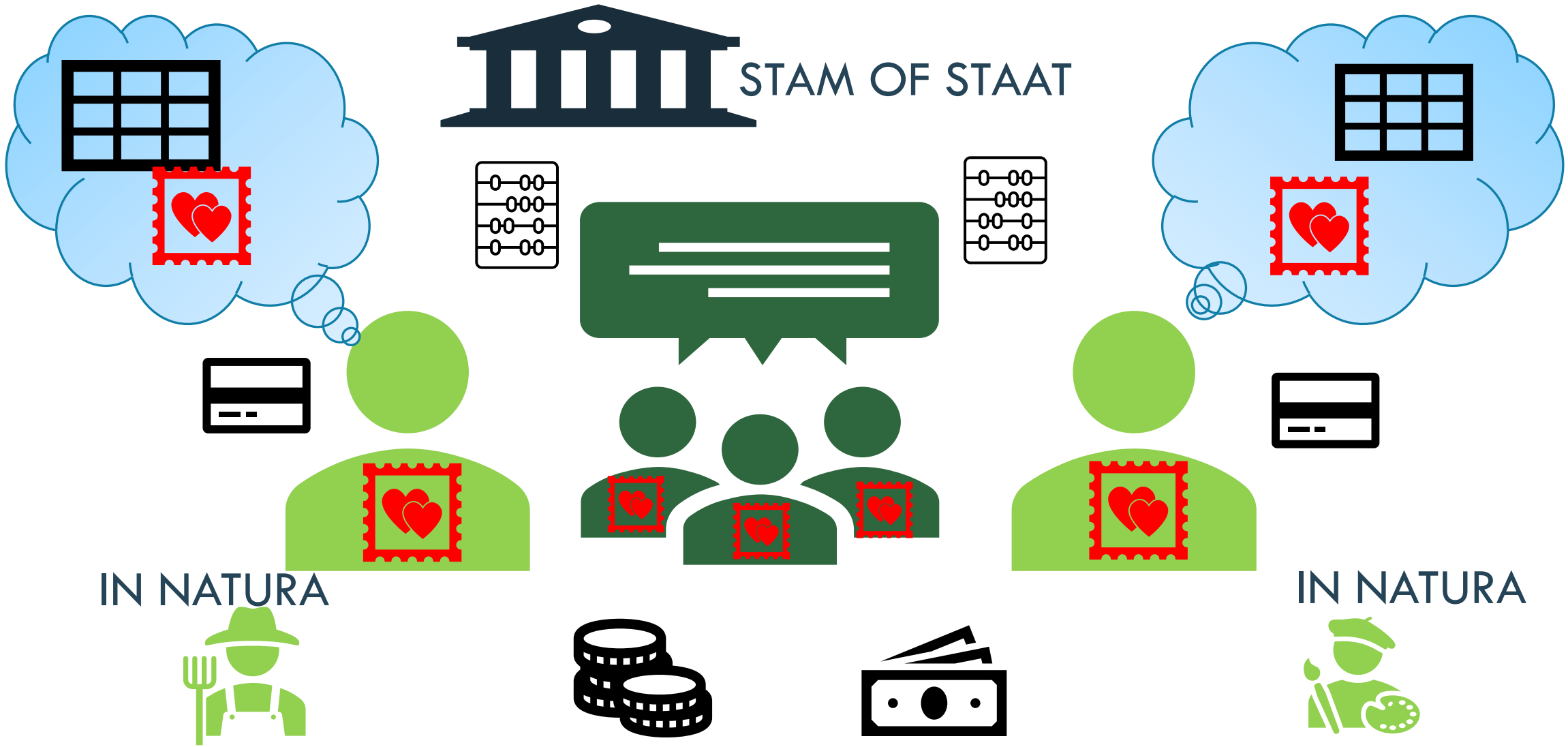

FUNCTIONEEL: ‘TOONDER’ EN ‘TOEGANG’

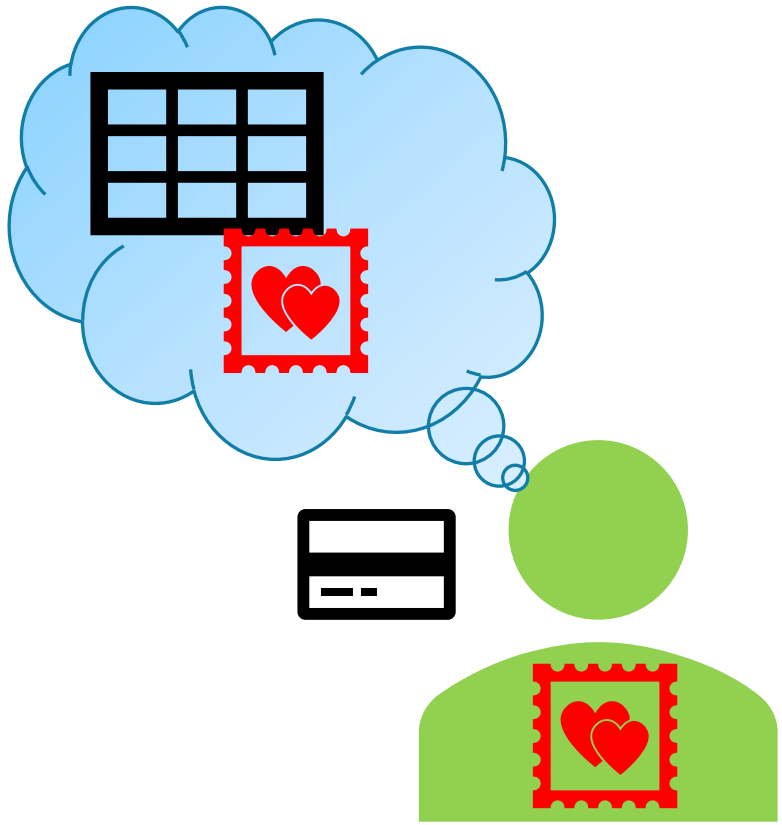

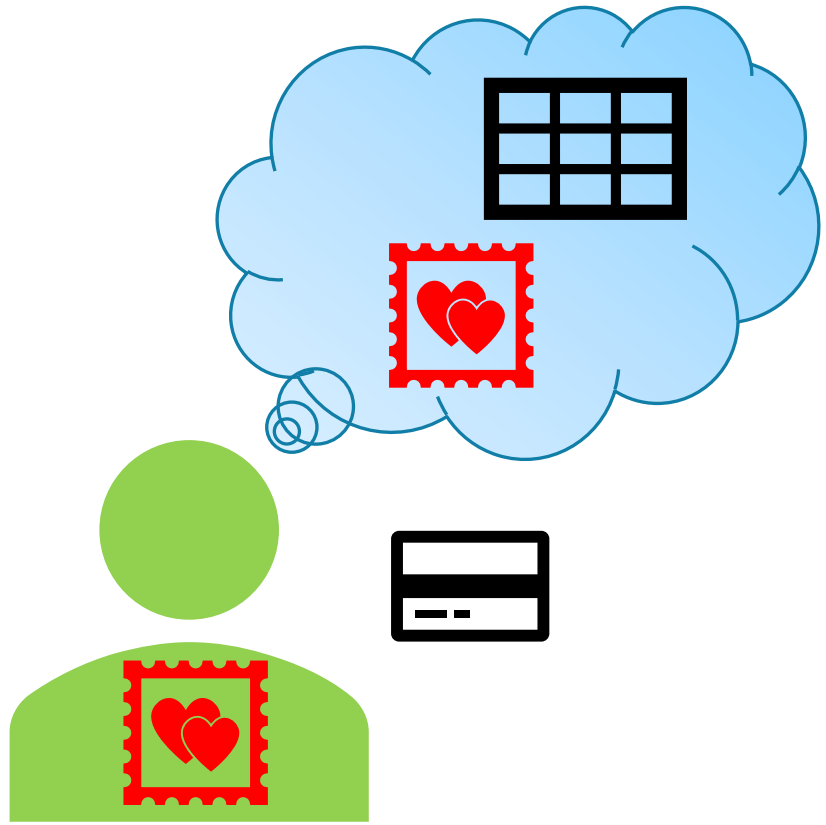

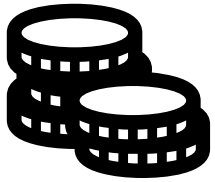

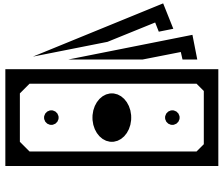

TOONDER OF TOEGANG ?

EIGENSTANDIGE FUNCTIE (TOONDER)

ERTUSSENIN (HYBRIDE)

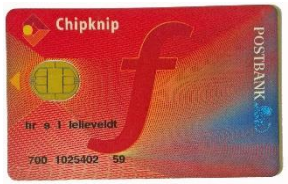

TOEGANG TOT BOEKHOUDING

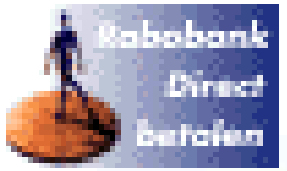

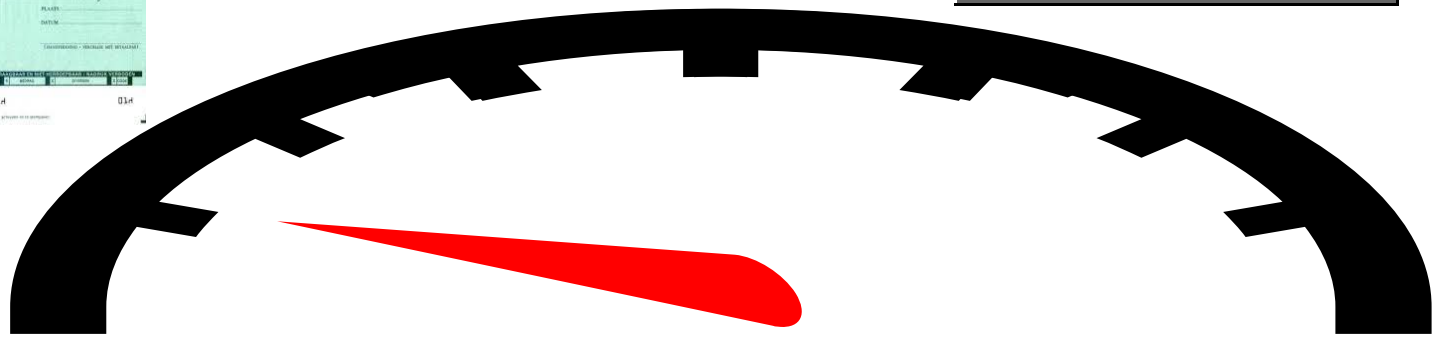

FIJNMAZIGE TECHNIEK EN FIJNMAZIGE WAARDEKETENS

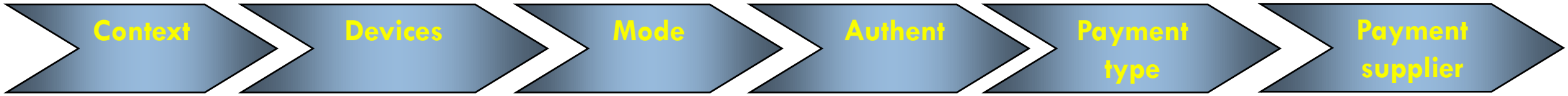

- Banking -securities -savings -payments
- Digital content
- Internet-payments
- Unmanned POS-payments (vending/parking)
- POS-payments in merchant shop

- Personal Computer
- Landline telephone
- POS-terminal payment card
- Smartphone
- Tablet
- Token

- Internet
- IVR/ASR
- SMS / MMS
- BLE
- HCE
- NFC

- Card-PIN
- UserID/ password
- Calling Line Identification
- TAN / PIN
- SWIM
- Biometrics

- Pay Before
- Pay Now
- Pay Later

- Bank
- E-money Institution
- Payment Service Provider
- Third Party Payment Service Provider
- Billing service Providers (ISP, Telco)
- Brands & Networks

Virtual currency players

NOW
IS THE
PAST
IS THE
PRESENT
IS THE
FUTURE
2018

FUNCTIONEEL: 3- OF 4 PARTIJEN ?

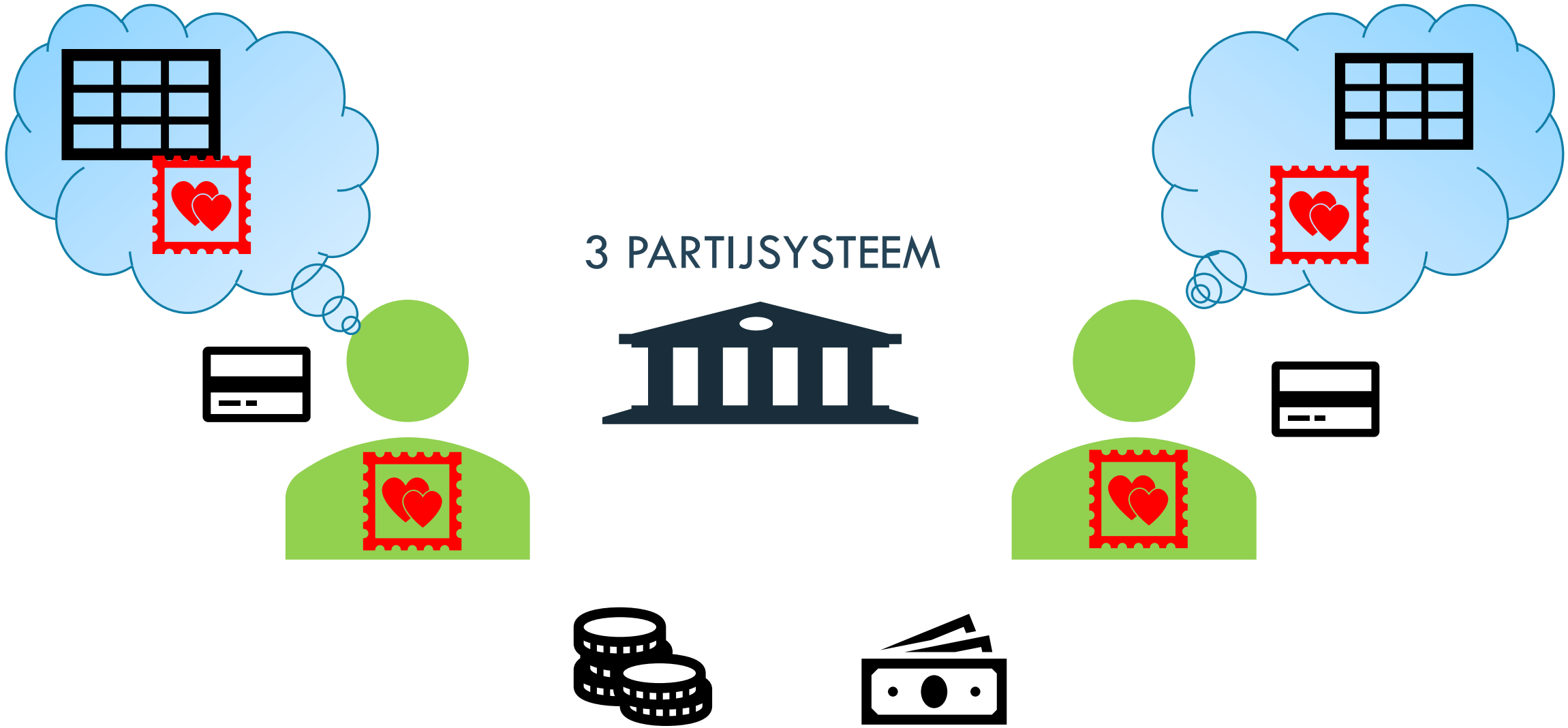

FUNCTIONEEL: 3 – OF 4 - PARTIJSYSTEEM

4 PARTIJSYSTEEM

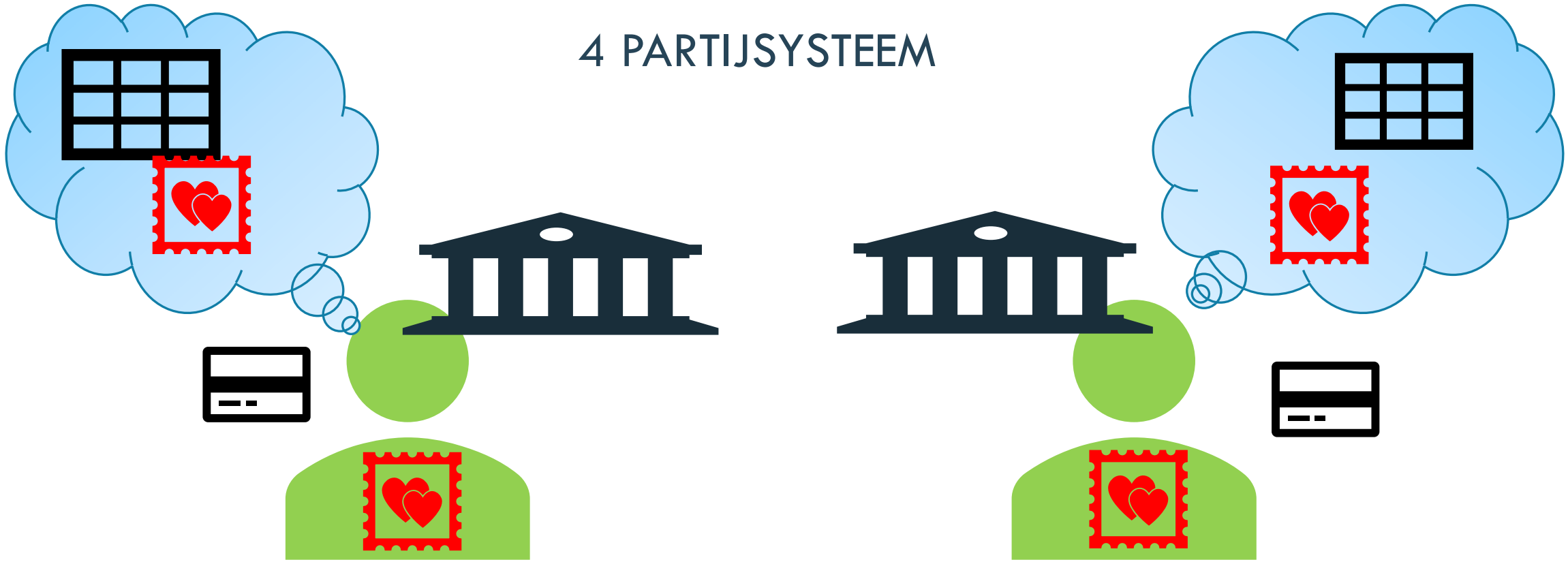

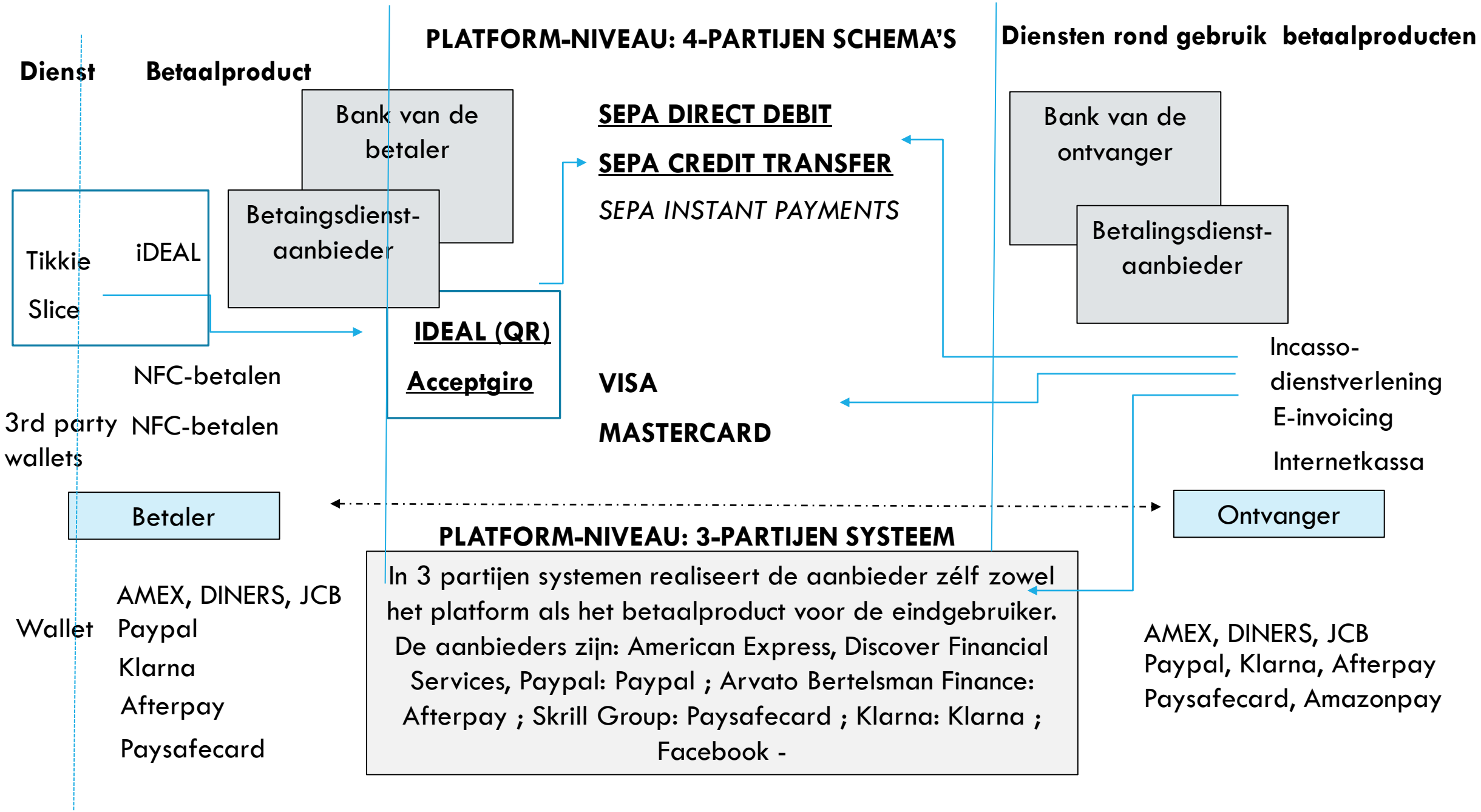
PLATFORM-NIVEAU: 4-PARTIJEN SCHEMA'S
Diensten rond gebruik betaalproducten
Dienst
Betaalproduct
Bank van de betaler
Betaingsdienst-aanbieder
Bank van de ontvanger
Betalingsdienst-aanbieder
SEPA DIRECT DEBIT
SEPA CREDIT TRANSFER
SEPA INSTANT PAYMENTS
Tikkie
iDEAL
Slice
IDEAL (QR)
Acceptgiro
VISA
MASTERCARD
NFC-betalen
3rd party wallets
NFC-betalen
Incasso-dienstverlening
E-invoicing
Internetkassa
Betaler
Ontvanger
PLATFORM-NIVEAU: 3-PARTIJEN SYSTEEM
In 3 partijen systemen realiseert de aanbieder zélf zowel het platform als het betaalproduct voor de eindgebruiker. De aanbieders zijn: American Express, Discover Financial Services, Paypal: Paypal ; Arvato Bertelsman Finance: Afterpay ; Skrill Group: Paysafecard ; Klarna: Klarna ; Facebook -
Wallet
AMEX, DINERS, JCB
Paypal
Klarna
Afterpay
Paysafecard
AMEX, DINERS, JCB
Paypal, Klarna, Afterpay
Paysafecard, Amazonpay

NOW
IS THE
PAST
IS THE
PRESENT
IS THE
FUTURE
2018

INSTITUTIONELE CONTEXT

PRIVATE SECTOR

OVERHEID

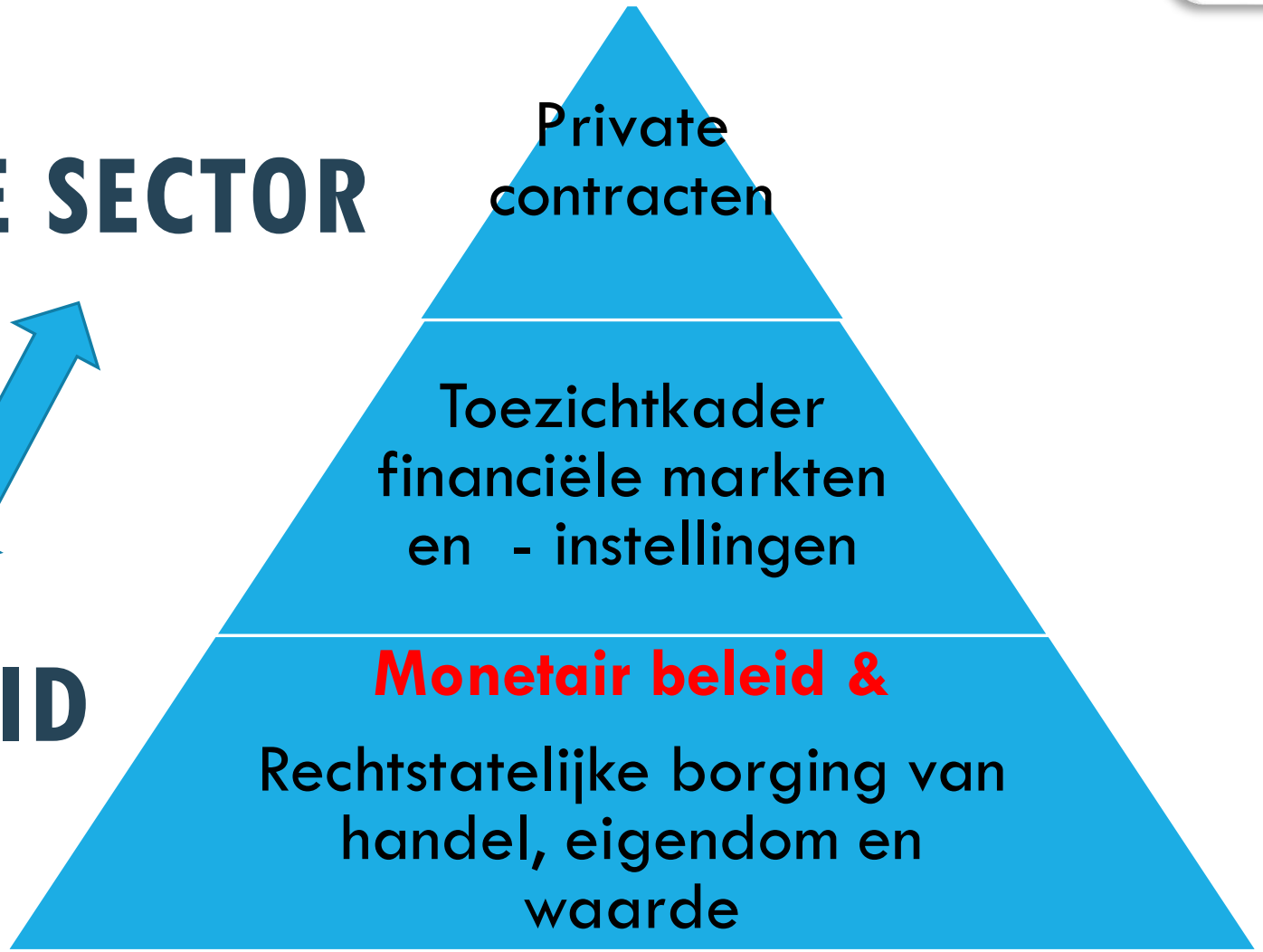

OPENHEID / EIGENAARSCHAP SYSTEEM

Private contracten

Enkelvoudig systeem

Marktstandaard

Besloten Groep

Scheme-based

Open Source

VERBREDING RAAMWERK

- Land en/of Gemeenschap; Naam … ; Logo …. ; Uitgever -- privaat / publiek
- Is toonderkarakter (token) of toegangskarakter (boekhouding) ?
- Drie of vier partijen systeem?
- Openheid/eigenaarschap: enkelvoudig, marktstandaard, gesloten systeem, open scheme of open source ?
- Telt (of geeft toegang tot) welke eenheden ?
- Is ontworpen door… Wordt geproduceerd door ….. Is gemaakt van …..
- Echtheidskenmerk / beveiliging ? Hoe te gebruiken ?
- Gelegenheidsobject (ceremonieel)?

BETAALMIDDEL

Een (modern of oud) betaalmiddel is een

- soms enigszins gestandaardiseerd object dat
- in een gemeenschap met een bepaalde ontwikkelingstrap,
- vanuit een bepaalde juridische en organisatorische constellatie gebruikt wordt
- om bezit/waarde tussen twee personen/entiteiten over te dragen,
- als uitvloeisel van een voorafgaande interactie/transactie tussen die twee personen.

NOW
IS THE
PAST
IS THE
PRESENT
IS THE
FUTURE
2018

VERZAMELSITUATIE NU....

VERZAMELSITUATIE NU….

- geen structurele wetenschappelijke aandacht voor moderne monetaire betaalvormen / verzamelingen

- verspreide prive-initiatieven en verzamelaars, waaronder Financieel Erfgoed, verzamelen en herdenken momenten zoals: 40 jaar geldautomaat, 50 jaar bankgiro-centrale,100 jaar gemeentegiro amsterdam,100 jaar giraal betalingsverkeer, laatste Nederlandse girale betaling (met chipknip)

VERZAMELEN MODERNE BETAALMIDDELEN

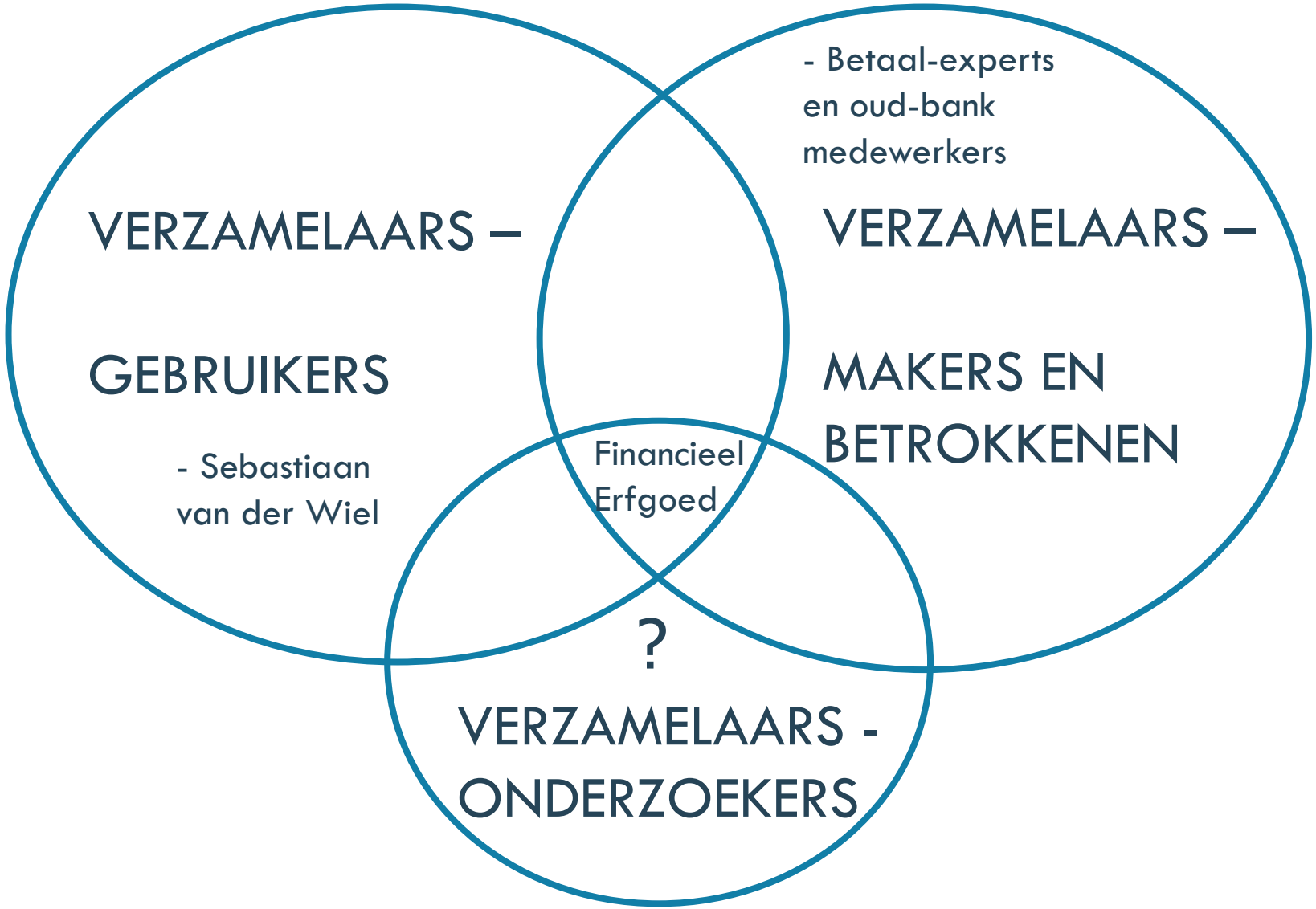

HOE BEWAREN WE NU DE LAATSTE NEDERLANDSE GIRALE BETALING ?

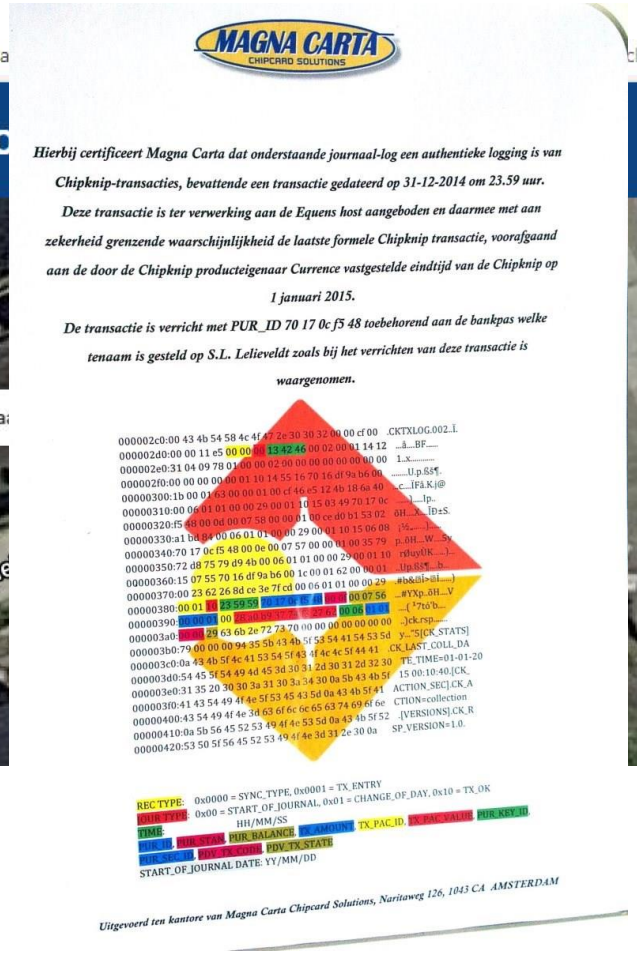

NOW
IS THE
PAST
IS THE
PRESENT
IS THE
FUTURE
2018

ONDERZOEKS-AGENDA

RAAMWERK BEPROEVEN

- Toevoegen nieuwe dimensies aan bestaande raamwerk
- Nieuw zicht op gemiste monetaire objecten
- Terugwaarts kwalificeren van bestaande objecten en oudere financiële instrumenten in het raamwerk

VERZAMELAARSVELD

- In kaart brengen verzamelaarsveld en gehanteerde indelingen door prive-verzamelaars

UITDAGINGEN VOOR ONDERZOEK

- Fijnmaziger techniek vergroot aantal objecten
- Vergankelijker en sneller gedateerde digitale techniek
- Wel alternatieve vastleggingen beschikbaar (film/foto)
- Gepersonaliseerde tokens – privacy/aspect
- ‘Jong’ verzamelgebied
- Geen traditie als lokale Numismatische Kringen

PLAN VOOR DE TOEKOMST .....

Er ligt een mooi onderzoeksveld, waaraan Financieel Erfgoed graag verdere bijdragen levert door:

1- deze reflecties te delen en evt. verder uit te werken

2- toekomstige onderzoekers te begeleiden en van informatie en contacten te voorzien

3- een digitaal contactpunt op te zetten waar deze lezing, en kennis beschikbaar zijn en waar groep verzamelaars elkaar digitaal kan treffen:

https://vangelder.financieelerfgoed.nl

MET OVER 5 JAAR DEZE WIJZIGING IN HET VERSCHIET ?

Koninklijk Nederlands Genootschap voor Mooie Pinpassen

simon@financieelerfgoed.nl

VRAGEN UIT DE ‘ZAAL’ ……

NOW
IS THE
PAST
IS THE
PRESENT
IS THE
FUTURE
2018